

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ

Лісового господарства та екології

Силабус дисципліни «Оцінка впливу на довкілля»

1. Профіль дисципліни

<i>Кафедра екології</i>	Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 10 Природничі науки Спеціальність: 101 Екологія Освітньо-професійна програма: Екологія Кількість кредитів –6 Загальна кількість годин – 160 Рік підготовки, семестр – 4-й рік; 8-й семестр Компонент освітньої програми: обов'язкова Цикл підготовки: <i>професійний</i> Мова викладання: українська
-------------------------	---

2. Інформація про викладача

Викладач (-і)	к.с.-г.н., доцент Піщіль А. О.
Профайл викладача(-ів)	http://znau.edu.ua/fakulteti/ekologichnij-fakultet/m-about-ze/m-sklad-ze
Контактна інформація	моб. тел. +38-097-91-96-884 <i>e-mail: pitsil.uk@gmail.com</i>
Сторінка курсу в Moodle	http://185.25.118.66/course/index.php?categoryid=31
Консультації	<i>Онлайн консультація через Zoom, Viber щовівторка з 14.00 до 18.00</i>

3. Анотація до дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» є формування у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення застосування правових та організаційних засад оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони, раціонального використання і відтворення природних ресурсів у процесі прийняття рішень щодо провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів.

Цілі курсу та компетентності, на формування яких націлена дисципліна

- ЗК01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК02. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 09. Здатність працювати в команді
- ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- СК 05. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

СК 07. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.

СК 13. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

СК14. Здатність приймати організаційні, природоохоронні та управлінські рішення, які забезпечують екологічно безпечне функціонування природних та штучних екосистем.

4. Організація навчання

4.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	24	4
Практичні / лабораторні	24	6
Самостійна робота	132	170

4.2. Формат дисципліни

Формат проведення дисципліни: *очний, змішаний* (поєднання традиційних форм навчання з елементами електронного навчання через систему Moodle), *дистанційний*. Для заочної форми навчання можливим є поєднання очного та дистанційного форматів викладання дисципліни.

4.3. Тематичний план початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Модуль 1. Методологічні засади проведення оцінки впливу на довкілля та етапи здійснення процедури оцінки впливу на довкілля				
1	T1	Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля. Законодавча база України щодо оцінки впливу на довкілля (ОВД) та стратегічної екологічної оцінки (СЕО)	4	2
2	T2	Відповідальність за порушення екологічного законодавства. Правопорушення у сфері оцінки впливу на довкілля.	2	
3	T3	Громадське обговорення у процесі оцінки впливу на довкілля з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.	2	
4	T4	Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля. Звіт з оцінки впливу на довкілля: особливості формування та основні вимоги	2	
5	T5	Оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля. Висновок з оцінки впливу на довкілля. Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності	2	
Модуль 2. Оцінка впливу планової господарської діяльності на компоненти довкілля				
6	T6	Оцінка впливів на поверхневі та підземні води	2	2

7	T7	Оцінка впливів на надра та ґрунтовий покрив, утворення відходів	2	
8	T8	Оцінка впливів на клімат і мікроклімат, та атмосферне повітря	2	
9	T9	Оцінка впливів на рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти, на об'єкти культурної спадщини та інші матеріальні об'єкти	2	
10	T10	Оцінка впливів на соціальне та техногенне середовище.	2	
11	T11	Опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля	2	
12	T12	Процедура здійснення після проектний моніторинг	2	
Разом:			24	4

Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	T1	Порівняльний аналіз нормативних документів щодо здійснення оцінки впливу на довкілля	2	2
2	T2	Стратегічна екологічна оцінка в Україні. Оцінка екологічної ситуації в Житомирській області.	2	
3	T3	Порядок ведення та робота з Єдиним реєстром з оцінки впливу на довкілля.	2	2
4	T4	Сфера застосування оцінки впливу на довкілля. Критерії визначення планованої діяльності, її розширення та зміни, які не підлягають оцінці впливу на довкілля	2	
5	T5	Поетапна процедура здійснення оцінки впливу на довкілля	2	
6	T6	Складання Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля	2	
7	T7	Підготовка звіту з оцінки впливу на довкілля планової діяльності	2	
8	T8	Складання Оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля. Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля	2	
9	T9	Оцінка впливу планової діяльності на стан поверхневих та підземних вод.	2	
10	T10	Оцінка впливу планової діяльності на клімат та якість атмосферного повітря.	2	
11	T11	Оцінка впливу планової діяльності на надра, землі та ґрунти, утворення відходів.	2	
12	T12	Оцінка впливу планової діяльності на фауну, флору та біорізноманіття.	2	
Разом:			24	6

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	T1	Процедури екологічної експертизи та оцінки впливу на навколишнє середовище.	6	8
2	T2	Базові підгрунття для проведення оцінки впливу на довкілля.	8	8
3	T3	Світовий та європейський досвід ОВД.	6	10
4	T4	Міжнародний та вітчизняний досвід вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.	8	8
5	T5	Державні органи, що здійснюють контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства.	8	10
6	T6	Дисциплінарна, адміністративна, цивільна і кримінальна відповідальність за порушення екологічного законодавства.	6	8
7	T7	Визначення альтернатив планованої діяльності.	6	8
8	T8	Роль уповноваженого органу в проведенні процедури громадського обговорення.	8	10
9	T9	Опис основних характеристик планованої діяльності (виробничих процесів, виду і кількості матеріалів та природних ресурсів, які планується використовувати).	6	8
10	T10	Випадки скасування висновків з ОВД.	6	8
11	T11	Порядок прийняття рішення про здійснення транскордонної оцінки впливу на довкілля	8	8
12	T12	Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД.	6	8
13	T13	Основні характеристики сонячної радіації, температурного режиму, атмосферного тиску, вітрового режиму, вологого режиму повітря, опадів, хмарності і стану атмосфери.	6	8
14	T14	Характеристика водоспоживання та водовідведення промислових підприємств.	6	8
15	T15	Оцінка якості води водних об'єктів на поточний і планований стани відповідно до гігієнічних нормативів якості води.	6	10
16	T16	Процеси, впливи і явища, що розвиваються в геологічному середовищі.	6	10
17	T17	Режим використання земель України і категорії основного цільового призначенням.	6	8
18	T18	Фактори прямого впливу планованої діяльності на фауну, флору і біорізноманіття.	6	8
19	T19	Стан захворюваності місцевого населення . Прогнозні об'єкти техногенного середовища.	8	8
20	T20	Методика визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки.	6	8
Разом:			132	170

4.4. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання дисципліни	Участь у роботі впродовж семестру/залік – 60/40
Вага кожної активності здобувача вищої освіти	Відвідування лекцій – 1 бал Практичні – 2 бали за 1 заняття Реферат – 5 балів Реферат із презентацією – 10 балів
Вимоги до курсової роботи (проєкту)	–
Умови допуску до підсумкового контролю	60 балів
Критерії оцінювання	залік за 100-бальною шкалою оцінювання

Примітка: Контроль знань та вмінь здобувача вищої освіти здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, тобто він формується з рейтингу виконання початкової роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, та рейтингу підсумкового контролю – 40 балів.

5. Результати навчання

Шифр	Результат навчання
ПР03.	Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень у сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.
ПР05.	Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.
ПР07.	Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття.
ПР08.	Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.
ПР09.	Брати участь у розробці та реалізації проєктів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.
ПР11.	Брати участь у розробці проєктів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.
ПР13.	Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.
ПР15.	Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проєктів.
ПР16.	Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.
ПР17.	Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.
ПР20.	Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.
ПР22.	Брати участь у розробці проєктів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.
ПР27.	Вміти приймати організаційні, природоохоронні та інші рішення, які забезпечують екологічно безпечне функціонування природних та штучних екосистем.

6. Пререквізити

Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів із моделювання і прогнозування стану довкілля; нормування антропогенного навантаження на природне середовище; екологічне право.

7. Політики дисципліни

Студенту рекомендовано не пропускати заняття, мати відповідний зовнішній вигляд, старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час за попередньою домовленістю із викладачем. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни. Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Критеріями оцінювання знань за *поточний контроль* є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає здатність здобувача вищої освіти засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань. Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів. Гарантується забезпечення інклюзивності освітньої діяльності в умовах рівного доступу до здобуття вищої освіти особами з особливими потребами.

8. Технічне та програмне забезпечення (за потреби)

Передбачено використання дистанційної платформи Moodle, виконання тестових завдань у Google Forms.

9. Література необхідна для вивчення навчальної дисципліни

Основна література

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991р. №1264-ХІІ. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017р. №2059- VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
3. Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 р № 2354-VIII1. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>
4. Адаменко Я.О., Супрун В.П. Оцінка впливів на навколишнє середовище. Навчальний посібник. 2014. 284 с.
5. Андруевич А.О. Оцінка впливу на довкілля в Україні: вирішення проблеми поєвропейськи. РАЦ «Суспільство і довкілля». 2011. Режим доступу: <http://www.rac.org.ua/uploads/content/181/files/ocinkavplivunadovkilljavukrajini.pdf>
6. Алексеева Є.Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості (посібник). [за заг. ред. О. Кравченко] Видавництво «Компанія “Манускрипт”» Львів, 2017.
7. Оцінка впливу на довкілля та участь громадськості: аналітичний порівняльний огляд європейського й українського законодавства та рекомендації щодо впровадження європейських стандартів в Україні. / Львів: ЕПЛ, 2013. 96 с.
8. Шутяк С. Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості (посібник). [за заг. ред. О. Кравченко] Видавництво «Компанія “Манускрипт”» Львів, 2017. 28 с.
9. Волошина Н.О., Волошин О.Г. Оцінка впливу на довкілля: навчальнометодичний посібник. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. 150с.
10. Москальчук, Н. М. (2019). Методика оцінки впливу на довкілля об'єктів вітроенергетики та її реалізація на прикладі ВЕС Шевченкове-1. Ecological Safety and Balanced Use of Resources, (1(17), 72–85. Retrieved from <https://ebzr.nung.edu.ua/index.php/ebzr/article/view/364>
11. Самойленко Юрій. Удосконалення системи оцінки впливу на довкілля в контексті екологічного супроводу проектів. Економічний дискурс. Міжнародний науковий журнал. 2017. Випуск 3. С.109-117. <http://188.190.33.55:7980/jspui/bitstream/123456789/1837/1/ED-17-3-109-117.pdf>

12. Пушкарьова І.Д. Екологічна оцінка запланованої господарської діяльності в Україні: історія формування та стратегія удосконалення. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2014. № 3(70). С. 118–122.
13. Назарук М. М., Бота О. В. Дослідження екологічних ризиків як ключовий елемент оцінки впливу на довкілля. Людина та довкілля. Проблеми неоекології. Вип. 34. 2020. С.110-107. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2020-34-10>
14. Бойко Т. В., Абрамова А. О. Оцінювання екологічних ризиків від впливів на навколишнє середовище техногенних об'єктів. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. № 4. С. 31 -35. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvpi_2015_4_7

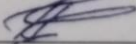
Допоміжна література

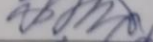
1. Інформаційна довідка щодо Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля. Режим доступу: <http://eia.menr.gov.ua/upload/files/m8KTEB7Sk9.pdf>
2. Інформаційна довідка щодо Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля. Режим доступу: <http://eia.menr.gov.ua/upload/files/038XTZz1Oc.pdf>
3. Інформаційна довідка щодо Критеріїв визначення планованої діяльності, її розширення та зміни, які не підлягають оцінці впливу на довкілля. Режим доступу: <http://eia.menr.gov.ua/upload/files/rHKYLgeNQE.pdf>
4. Державне підприємство "Спеціалізоване лісогосподарське агропромислове підприємство «Сторожинецький держспецлісгосп». Режим доступу: <http://eia.menr.gov.ua/uploads/documents/7292/reports/RucEHtqNVP.pdf>
5. ПП «Перемога АВК». Режим доступу: <http://eia.menr.gov.ua/uploads/documents/7288/reports/u-1squGP7t.pdf>
6. Приватне підприємство «АБЛА ЦЕНТР» планує будівництво нового відгодівельного свиногокомплексу на 15600 станкомісць на місці старих очисних споруд (поля фільтрації). Режим доступу: <http://eia.menr.gov.ua/uploads/documents/7040/reports/Crz9qqErSb.pdf>, <http://eia.menr.gov.ua/uploads/documents/7040/reports/F46sxxz6KZB.pdf>
7. Смутни М., Гачечіладзе-Божеску М. Сесія II: Практичне застосування СЕО в різних країнах: досягнення, витрати і сприйняття // Круглий стіл для керівників структурних підрозділів органів виконавчої влади «Переваги впровадження сучасної системи СЕО в Україні». Київ. 28 лютого 2017. URL: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/eia/meetings/2017/Feb_17_RoudTable_Ukraine/3_Session_2a_SEA_case_examples_UKR.pdf
8. Наближення екологічного законодавства до права ЄС. Європейська інтеграція у сфері екологічної оцінки: ОВД та СЕО [Електронний ресурс] / Проект технічної допомоги «Підтримка України в апроксимації законодавства ЄС у сфері навколишнього середовища». Київ, 2017. 15 с. Режим доступу: http://apena.com.ua/index.php/ua/images/documents/publications/Brochure__2.pdf
9. Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті: Закон України від 1 липня 2015 р. № 562-VIII // Відом. Верхов. Ради України. 2015. № 32. ст. 319.
10. Сантер Є., Яковенко О., Штульбергер К. Протокол про стратегічну екологічну оцінку: Факти та переваги застосування [Електронний ресурс] / ЄЕК ООН, 2016. Режим доступу: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/eia/Publications/2016/Protocol_on_SEA/БРОШУР_А_ПРОТОКОЛ_Друк_для_сайту_A4_.pdf
11. Стратегічна екологічна оцінка як складова стратегій розвитку міста [Електронний ресурс] / Проект ПРОМІС, 2017. Режим доступу: <http://pledgd.org.ua/ua/2017/strategichnaekologichna-ocinka-yak-skl/>
12. ISO 14040:2000. Управління навколишнім середовищем. Оцінка життєвого циклу продукції. Принципи та структура.

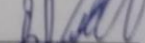
13. ISO 14041:2000. Управління навколишнім середовищем. Оцінка життєвого циклу продукції. Визначення цілі, сфері дослідження та інвентаризаційний аналіз.
14. ДСТУ ISO 14001 -97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування.
15. ДСТУ ISO 14012-97. Наставови, щодо здійснення екологічного аудиту. Кваліфікаційні вимоги до аудиторів з екології.
16. ДСТУ ISO 9001- 2001. Системи управління якістю. Вимоги. -Київ: Держстандарт України, 2001.
17. Європейська інтеграція у сфері екологічної оцінки: ОВД та СЕО.
https://menr.gov.ua/files/docs/news/Brochure_2.pdf

Інформаційні ресурси в Інтернеті

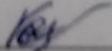
1. Порядок ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля визначається Постановою КМУ від 13 грудня 2017 р. №1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з ОВД та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з ОВД». Режим доступу: <http://eia.menr.gov.ua/>
2. Закон України «Про екологічну експертизу» від 9 лютого 1995 року Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45/95-%D0%B2%D1%80#Text>
3. ДБН А.2.2-1 -2003 «Склад і вміст матеріалів оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) при будівництві і проектуванні підприємств, споруд і будівель». Київ, 2004р.
5. Постанова КМУ від 27.07.1995 № 554 «Про перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку».
6. Постанова «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля» від 13 грудня 2017 року № 1010;
7. Постанова «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля» від 13 грудня 2017 року № 989.
8. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.05.2018 № 182 Про затвердження Розміру плати за проведення громадського обговорення в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля, Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0676-18#n14>
9. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України № 877-V від 05.04.2007. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/877-16>
10. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, ратифіковано Законом N 534-XIV (534-14) від 19.03.99, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272

Викладач _____ А. О. Піциль (Ініціали та прізвище)

Гарант освітньої програми _____ Т. П. Федонюк (Ініціали та прізвище)

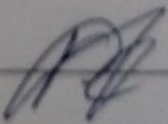
Декан факультету _____ Вишневський А. В. (Ініціали та прізвище)

Силабус затверджений на засіданні кафедри
Протокол № 2 від "30" 08 2022 р.

В.о. завідувача кафедри _____ Л. О. Герасимчук (Ініціали та прізвище)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією факультету

Протокол № 1 від "02" 09 2022 р.

Голова НМК факультету _____ О. Л. Кратюк (Ініціали та прізвище)